

ZARZĄDZENIE NR 3 / 2024
DYREKTORA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
z dnia 1 lipca 2024 r.
w sprawie Standardów ochrony małoletnich
w Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie przy ul. Kaleńskiej 3

Na podstawie art. 22b pkt 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560, z późn. zm.) i § 8 ust. 1 pkt 1 Statutu Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie przy ul. Kaleńskiej 3, zatwierdzonego uchwałą Nr 19/2023 Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego z dnia 31 sierpnia 2023 r., zarządza się, co następuje:

§ 1.

W Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie przy ul. Kaleńskiej 3 wprowadza się Standardy ochrony małoletnich, określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
w Warszawie przy ul. Kaleńskiej 3

Załącznik

do zarządzenia Nr 3/2024
Dyrektora Liceum
Ogólnokształcącego
z dnia 1 lipca 2024 r.

STANDARY OCHRONY MAŁOLETNIICH W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM W WARSZAWIE PRZY UL. KALEŃSKIEJ 3

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 1.

Niniejsze Standardy ochrony małoletnich w Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie przy ul. Kaleńskiej 3, zwanym dalej „Szkołą”, mają na celu zapewnienie stosowania w Szkole następujących aktów prawnych:

- 1) Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (Dz. U. z 1991 r. poz. 526, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz. U z 2024 r. poz. 17);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 560, z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606);
- 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870).

§ 2.

1. Celem Standardów ochrony małoletnich w Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie przy ul. Kaleńskiej 3, zwanych dalej „Standardami ochrony małoletnich”, jest:
 - 1) uwrażliwienie wszystkich pracowników Szkoły, współpracowników (wolontariuszy, praktykantów, osób z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne) rodziców, osób współpracujących ze Szkołą na znaczenie podejmowania działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
 - 2) wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką Szkoły;
 - 3) podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci lub bezpośredniego zagrożenia dla ich życia lub zdrowia;
 - 4) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych, mających na celu zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa.
2. Znajomość i praktyczne stosowanie Standardów ochrony małoletnich jest moralnym i zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników i współpracowników Szkoły.

§ 3.

1. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Pracownik Szkoły oraz praktykant, stażysta, wolontariusz w Szkole traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Cały personel Szkoły, realizując te cele, działa w ramach prawa powszechnie obowiązującego, przepisów wewnętrznych Szkoły oraz swoich kompetencji.

§ 4.

Ilekróć w Standardach ochrony małoletnich jest mowa o:

- 1) **Pracodawcy** – należy przez to rozumieć Szkołę;
- 2) **dziecku, uczniu, małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę która nie ukończyła 18 lat i nie zawarła związku małżeńskiego;
- 3) **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Szkole;
- 4) **nauczycielach** – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w Szkole;
- 5) **wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki nad oddziałem w Szkole;
- 6) **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców, a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem – uczniem Szkoły;
- 7) **uczniach** – należy przez to rozumieć uczennice i uczniów Szkoły;
- 8) **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły;
- 9) **radzie pedagogicznej** – należy przez to rozumieć organ Szkoły, w którego skład wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni Szkoły;
- 10) **samorządzie uczniowskim** – należy przez to rozumieć samorząd uczniowski Szkoły;
- 11) **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają prawa i swobody dzieci lub zakłócają ich optymalny rozwój, przy czym wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:
 - a) **przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową,
 - b) **przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem,
 - c) **wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności lub władzy,
 - d) **zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

§ 5.

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka są określone w załączniku nr 1 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.
3. Symptomy krzywdzenia dziecka są określone w załączniku nr 2 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

§ 6.

1. Znajomość czynników ryzyka i umiejętność ich rozpoznawanie umożliwiają:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie;
 - 2) planowanie działań profilaktycznych wobec rodziny na bardzo wczesnym etapie życia dziecka, w tym również działań profilaktycznych adresowanych do dzieci;
 - 3) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Szkoły podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia (np. psychologicznej, materialnej) i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
5. W przypadku gdy zidentyfikowania czynników ryzyka dokonuje wolontariusz, praktykant lub inna osoba dorosła niebędąca pracownikiem, należy poinformować o tym wychowawcę, który na podstawie uzyskanych informacji przeprowadzi niezbędne czynności, o których mowa w ust. 3.

§ 7.

1. Znajomość symptomów krzywdzenia dziecka i umiejętność ich rozpoznawanie umożliwia:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone;
 - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszych Standardach ochrony małoletnich.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji w Szkole

§ 8.

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Pracownik jest obowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnim.
3. Reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.
4. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby.

§ 9.

1. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem są określone w załączniku nr 3 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi są określone w załączniku nr 4 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

§ 10.

Pracownicy znają i stosują ustalone w Szkole zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem oraz bezpiecznych relacji między małoletnimi.

Rozdział 4 Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

§ 11.

Rekrutacja pracowników Szkoły odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności przepisami prawa pracy.

§ 12.

1. Szkoła może poprosić kandydata/kandydatkę do pracy o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
2. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie z tej przyczyny.

§ 13.

1. Przed zatrudnieniem nauczyciela pracodawca żąda:
 - 1) oświadczenia o posiadaniu przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych;
 - 2) oświadczenia, że nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
 - 3) informacji z Krajowego Rejestru Karnego w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; Nauczyciel nie musi przedkładać informacji o niekaralności wyłącznie w przypadku, gdy zostaje ponownie zatrudniony w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia poprzedniego stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 5c ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.).
2. Dodatkowo, pracodawca sam zobowiązany jest pozyskać informację o niekaralności dyscyplinarnej nauczyciela. W tym celu przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem pracodawca zasięga informacji z Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych w trybie określonym w art. 85y ust. 1a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.

§ 14.

W przypadku zatrudnienia osoby niebędącej nauczycielem do prowadzenia zajęć, zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737), pracodawca jest obowiązany pozyskać od niej:

- 1) oświadczenie, że nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
- 2) informację z Krajowego Rejestru Karnego w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. W przypadku tej osoby nie ma zastosowania przepis zwalniający z konieczności przedłożenia zaświadczenia w przypadku ponownego zatrudnienia w tej samej placówce. Pracodawca wymaga aktualnego zaświadczenia każdorazowo przed nawiązaniem stosunku pracy.

§ 15.

1. Przed zatrudnieniem pracownika na stanowisku niepedagogicznym, bez względu czy jest to stanowisko pomocnicze i obsługi czy urzędnicze, pracodawca wymaga oświadczenia o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych oraz korzystaniu z pełni praw publicznych.
2. Dodatkowo, w przypadku zatrudnienia pracownika na stanowisku urzędniczym, w tym kierowniczym stanowisku urzędniczym, kandydat do zatrudnienia składa pracodawcy oświadczenie o niekaralności za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.
3. Pracodawca ma prawo samodzielnie wystąpić o informację o niekaralności kandydata do pracy do Krajowego Rejestru Karnego w zakresie niezbędnym dla zatrudnienia pracownika.

§ 16.

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem, osobą niebędącą nauczycielem do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz przed dopuszczeniem wolontariusza, praktykanta lub innej osoby do wykonywania w Szkole czynności z małoletnimi, Szkoła jest obowiązana sprawdzić taką osobę w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz w Rejestrze osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze (z wykorzystaniem strony internetowej: rps.ms.gov.pl).
2. W przypadku pracowników niepedagogicznych konieczny jest obowiązek zweryfikowania kandydata do pracy w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, gdy zakres czynności wykonywanych przez pracownika niepedagogicznego obejmuje zadania wskazane w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
3. Informacja zwrotna otrzymana z systemu teleinformatycznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym powinna zostać wydrukowana i złożona do części A akt osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza, praktykanta lub osoby współpracującej na podstawie umowy cywilnoprawnej.
4. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym Szkoła wymaga następujących danych kandydata/kandydatki:
 - 1) imię i nazwisko,
 - 2) data urodzenia,
 - 3) numer PESEL,
 - 4) nazwisko rodowe,
 - 5) imię ojca,
 - 6) imię matki.
5. Analogiczne działanie dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15. W przypadku tego Rejestru należy ze strony internetowej Rejestru wydrukować komunikat potwierdzający, że dana osoba nie figuruje w Rejestrze i dołączyć go do części A akt osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza, praktykanta lub innej osoby współpracującej na podstawie umowy cywilnoprawnej.

§ 17.

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem, osobą niebędącą nauczycielem do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz przed dopuszczeniem wolontariusza, praktykanta lub innej osoby do wykonywania w Szkole czynności z małoletnimi, Szkoła:
 - 1) odbiera od osoby informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art.

- 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. po. 1939);
- 2) oświadczenie o państwie lub państwach, w których ta osoba zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia;
 - 3) informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla tych celów (jeżeli dana osoba zamieszkiwała w państwach innych niż Rzeczpospolita Polska w ciągu ostatnich 20 lat).
2. Osoba posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska składa pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla tych celów.
 3. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 1 i 2, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 1 lub 2, składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
 4. W przypadku oświadczeń składanych pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w treści tych oświadczeń klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Rozdział 5

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

§ 18.

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby Standardów ochrony małoletnich przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
 - 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem, zgwałcenie);
 - 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem (np. stosowanie kary fizycznej, poniżanie);
 - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
3. Na potrzeby Standardów ochrony małoletnich wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia lub ujawnienia działania na szkodę dziecka przez:
 - 1) pracownika, inną osobę dorosłą (np. wolontariusza, praktykanta);
 - 2) rodziców/opiekunów prawnych lub opiekunów faktycznych;
 - 3) inne dziecko.

§ 19.

W przypadku podjęcia przez pracownika Szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy klasy.

§ 20.

1. Wychowawca wzywa rodzica dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Wychowawca powinien sporządzić Plan pomocy dziecku.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez Szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
 - 2) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - 3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 21.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor Szkoły powołuje Zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, wicedyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.
2. Zespół interwencyjny pod przewodnictwem wychowawcy klasy sporządza Plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 20 ust. 3.
3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu interwencyjnego jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania tego jest sporządzany protokół.

§ 22.

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez wychowawcę opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Wychowawca informuje rodziców o obowiązku Szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (Prokuratura/Policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty”) – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.
3. Po poinformowaniu rodziców, zgodnie z ust. 2, dyrektor lub inny wyznaczony pracownik składa zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wobec małoletniego do Prokuratury lub Policji lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalsze działania w sprawie pomocy dziecku podejmują instytucje wskazane w ust. 3.

§ 23.

W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców dziecka na piśmie.

§ 24.

1. Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę interwencji, której wzór jest określony w załączniku nr 5 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich. Kartę załącza się do dokumentacji prowadzonej przez osobę wyznaczoną w Szkole do koordynowania stosowania Standardów ochrony małoletnich.

2. Wszyscy pracownicy Szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych uzyskały informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, z wyjątkiem przekazywania informacji uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 6

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika Szkoły lub inną osobę dorosłą

§ 25.

1. W przypadku powzięcia przez pracownika Szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy, a w przypadku sprawy dotyczącej pracownika Szkoły – dyrektorowi albo wicedyrektorowi odpowiedzialnemu za monitorowanie realizacji Standardów ochrony małoletnich. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej jest określony w załączniku nr 6 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.
2. Interwencja prowadzona jest przez pedagoga, psychologa lub inną osobę wyznaczoną przez dyrektora. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga lub psychologa, interwencja jest prowadzona przez dyrektora.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora, działania interwencyjne opisane w niniejszej procedurze podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie albo osoba, której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.

§ 26.

W przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika, dyrektor albo wicedyrektor odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów ochrony małoletnich podejmuje następujące działania:

- 1) natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy;
- 2) przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami. Dyrektor albo wicedyrektor odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów ochrony małoletnich stara się ustalić przebieg zdarzenia, a także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na Karcie interwencji, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 5;
- 3) przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka, przedstawiając Plan pomocy dziecku w Szkole, przy udziale pedagoga lub psychologa szkolnego;
- 4) przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, a w przypadku nieprzestrzegania Standardów ochrony małoletnich podejmuje w stosunku do nauczyciela lub pracownika działania dyscyplinujące wynikające z obowiązujących przepisów;
- 5) w przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, dyrektor sporządza zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury. Wzór zawiadomienia jest określony w załączniku nr 7 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

§ 27.

W przypadku zgłoszenia przemocy wobec dziecka ze strony osoby dorosłej nie będącej pracownikiem Szkoły, wychowawca podejmuje następujące działania:

- 1) przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami. Dyrektor albo wicedyrektor odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów ochrony

małoletnich stara się ustalić przebieg zdarzenia, a także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na Karcie interwencji, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 5;

- 2) opracowuje Plan pomocy dziecku;
- 3) przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka,
- 4) współpracuje z rodzicami i wychowawcą przy realizacji Planu pomocy dziecku.

§ 28.

1. Plan pomocy dziecku uwzględnia:
 - 1) podjęcie działań przez Szkołę w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji, a w przypadku możliwości popełnienia przestępstwa – skierowanie zawiadomienia do właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury,
 - 2) określenie form wsparcia, jakie Szkoła oferuje dziecku,
 - 3) określenie propozycji skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeśli istnieje taka potrzeba.
2. Wychowawca przekazuje dyrektorowi albo wicedyrektorowi odpowiedzialnemu za monitorowanie realizacji Standardów ochrony małoletnich oraz rodzicom informacje na temat przebiegu realizacji Planu pomocy dziecku.

§ 29.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych, dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu, dyrektor powołuje Zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi osoby, o których mowa w § 21 ust. 1.
2. Zespół interwencyjny pod przewodnictwem wychowawcy dziecka sporządza Plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 28, na podstawie informacji pedagoga lub psychologa szkolnego oraz innych członków Zespołu interwencyjnego.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice dziecka, powołanie Zespołu interwencyjnego jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające. Ze spotkania tego sporządza się protokół.

§ 30.

1. Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę interwencji, zgodną ze wzorem określonym w załączniku nr 5 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich. Kartę załącza się do dokumentacji małoletniego.
2. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 31.

W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi dziecku ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, Pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 (Policja) lub 999 (Pogotowie). Obowiązek poinformowania służb spoczywa na pracowniku, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu. Pracownik ten wypełnia następnie Kartę interwencji.

Rozdział 7

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica/opiekuna prawnego

§ 32.

1. W przypadku powzięcia przez pracownika Szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów prawnych, pracownik ten ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji wicedyrektorowi odpowiedzialnemu za

monitorowanie Standardów ochrony małoletnich. Notatka powinna mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej jest określony w załączniku nr 6 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

2. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, pracownik Szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu, poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy tej pracownik sporządza notatkę służbową, zgodną ze wzorem określonym w załączniku nr 6, i informuje o tym wicedyrektora odpowiedzialnego za realizację Standardów ochrony małoletnich.
3. Pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu oraz o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Pedagog lub psycholog stara się ustalić przebieg zdarzenia, a także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na Karcie interwencji, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 5 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

§ 33.

Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy wobec dziecka, wychowawca przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania takiej przemocy oraz o obowiązkach prawnych Szkoły, takich jak:

- 1) wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”;
- 2) w przypadku możliwości popełnienia przestępstwa – zawiadomienie właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury;
- 3) w przypadku zagrożenia dobra dziecka – zawiadomienie sądu rodzinnego.

§ 34.

1. Wychowawca dokonuje diagnozy sytuacji i potrzeb dziecka oraz sporządza Plan pomocy dziecku, który uwzględni sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie Szkoła może zaoferować dziecku. Wychowawca przygotowuje informację o placówkach, które mogą zaoferować dziecku pomoc.
2. W przypadku podejrzenia, że dziecko doświadcza jednorazowej przemocy fizycznej, przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (np. niestosowne komentarze przy braku współpracy rodziców) lub powtarzających się aktów przemocy, dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka. Wzór wniosku jest określony w załączniku nr 7 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.
3. Pedagog i psycholog szkolny informują o swoich działaniach dyrektora lub wicedyrektora Szkoły.
4. Pedagog i psycholog szkolny monitorują sytuację dziecka, udzielają mu wsparcia i organizują pomoc stosownie do jego potrzeb.

§ 35.

W przypadku podejrzenia, że rodzic dziecka zaniedbuje potrzeby dziecka lub rodzina jest niewydolna wychowawczo lub stosuje wobec dziecka przemoc, dyrektor informuje właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie.

§ 36.

1. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, Pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 (Policja) lub 999 (Pogotowie). Obowiązek poinformowania służb spoczywa na pracowniku, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu. Pracownik ten wypełnia następnie Kartę interwencji.
2. W przypadku podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia innymi czynami, które mogą wypełniać znamiona przestępstw, dyrektor dokonuje pisemnego zawiadomienia właściwej miejscowo jednostki Policji lub Prokuratury o popełnieniu przestępstwa. Wzór

zawiadomienia jest określony w załączniku nr 8 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

3. Dalsze działania w sprawie pomocy dziecku podejmują instytucje wskazane w ust. 1 i 2.

Rozdział 8

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez rówieśników

§ 37.

1. W przypadku powzięcia przez pracownika Szkoły podejrzania, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko – ucznia Szkoły, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy krzywdzonego dziecka. Notatka powinna mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej jest określony w załączniku nr 6 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.
2. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, pracownik Szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z przeprowadzonej rozmowy pracownik sporządza notatkę służbową i informuje o zaistniałym fakcie wychowawcę.
3. Wychowawca informuje o zdarzeniu pedagoga lub psychologa i w jego obecności przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną oraz uczniem lub uczniami podejrzanyymi o krzywdzenie.
4. Pedagog opracowuje Plan pomocy dziecku.
5. Pedagog lub psycholog monitoruje sytuację dziecka we współpracy z wychowawcą i rodzicami/opiekunami dziecka.

§ 38.

W przypadku podejrzania krzywdzenia dziecka przez inne dziecko – ucznia Szkoły (np. na zajęciach) należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzewanym o krzywdzenie oraz jego rodzicami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego rodzicami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia powinny zostać spisane. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne Karty interwencji

§ 39.

1. Wspólnie z rodzicami dziecka krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań dziecka.
2. Z rodzicami dziecka poddawanego krzywdzeniu należy opracować Plan pomocy dziecku, uwzględniając w tym planie możliwości odizolowania dziecka od źródeł zagrożenia.

§ 40.

W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy zastosować procedury określone niniejszych Standardach ochrony małoletnich.

§ 41.

Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny poprzez pisemne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez nieletniego.

§ 42.

Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie może wypełniać znamiona przestępstwa, należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę Policji lub Prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Rozdział 9

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 43.

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.
2. Szkoła uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Zasady ochrony wizerunku dziecka w Szkole są określone w Załączniku nr 9 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.

Rozdział 10

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 44.

1. Szkoła, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana do podejmowania działań zabezpieczających dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwój.
2. W celu realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 1, Szkoła powinna zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

§ 45.

Na terenie Szkoły dostęp małoletniego do Internetu jest możliwy:

- 1) pod nadzorem pracownika na zajęciach;
- 2) bez nadzoru nauczyciela – na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie placówki (dostęp swobodny) oraz w bibliotece szkolnej;
- 3) za pomocą sieci wi-fi Szkoły, po podaniu hasła dostępu.

§ 46.

1. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika Szkoły, pracownik ma obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
2. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania przez uczniów z Internetu podczas lekcji.

§ 47.

1. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci komputerowej w Szkole jest administrator sieci.
2. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet lub nauczyciel informatyki przeprowadza z małoletnimi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

§ 48.

Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.

§ 49.

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, aby sieć internetowa Szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, poprzez zainstalowanie i aktualizowanie odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
2. Wymienione w ust. 1 oprogramowanie jest aktualizowane przez wyznaczonego pracownika w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
3. Wyznaczony pracownik Szkoły przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach ze swobodnym dostępem, podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.

§ 50.

1. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi lub wicedyrektorowi Szkoły.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dyrektor lub wicedyrektor Szkoły organizuje rozmowę dziecka z pedagogiem lub psychologiem
3. Pedagog lub psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w ust. 1, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
4. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog lub psycholog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania określone w niniejszych Standardach ochrony małoletnich.

Rozdział 11

Monitoring stosowania Standardów ochrony małoletnich

§ 51.

1. Osobą odpowiedzialną za monitoring realizacji Standardów ochrony małoletnich jest wicedyrektor Szkoły.
2. Wicedyrektor, o którym mowa w ust. 1, jest odpowiedzialny za:
 - 1) przygotowanie pracowników Szkoły do stosowania zasad ustalonych w niniejszych Standardach ochrony małoletnich przez organizowanie obowiązkowych szkoleń wewnętrznych.
 - 2) reagowanie na sygnały naruszenia Standardów ochrony małoletnich;
 - 3) prowadzenie „Rejestru zgłoszeń” , na podstawie Kart interwencji ,
 - 4) proponowanie zmian w Standardach ochrony małoletnich.
3. Wicedyrektor współpracuje w tym zakresie z pedagogiem i psychologiem
4. Wicedyrektor, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza wśród pracowników i rodziców uczniów Szkoły, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów ochrony małoletnich. Wzór ankiety jest określony w załączniku nr 10 do niniejszych Standardów ochrony małoletnich.
5. W ankiecie pracownicy, rodzice uczniów Szkoły mogą proponować zmiany Standardów ochrony małoletnich oraz wskazywać zaobserwowane naruszenia Standardów ochrony małoletnich.
6. Wicedyrektor, o którym mowa w ust. 1, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników Szkoły ankiet, o których mowa w ust. 5, oraz sporządza na tej podstawie sprawozdanie z monitoringu.
7. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 6, jest przekazywane następnie dyrektorowi Szkoły.
8. Dyrektor wprowadza do Standardów ochrony małoletnich niezbędne zmiany i podaje je do wiadomości pracownikom, uczniom i ich rodzicom.
9. Po wprowadzeniu istotnych zmian w Standardach ochrony małoletnich dyrektor Szkoły ogłasza tekst jednolity Standardów ochrony małoletnich.

§ 52.

1. W ramach monitoringu zasad i praktyk określonych w Standardach ochrony małoletnich dyrektor lub wicedyrektor, pedagog, psycholog oraz wychowawca konsultują je z rodzicami uczniów.
2. Konsultacje, o których mowa w ust. 1, odbywają się w szczególności podczas zebrań klasowych z rodzicami, w formie ankiet kierowanych do rodziców oraz rozmów z rodzicami.
3. W ramach monitoringu stosowania Standardów ochrony małoletnich dyrektor lub wicedyrektor, pedagog i psycholog konsultują je z uczniami podczas cyklicznych spotkań z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

§ 53.

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem podpisania.
2. Ogłoszenie Standardów ochrony małoletnich, również w wersji skróconej, następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, uczniów i ich rodziców, w szczególności poprzez:
 - 1) wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników;
 - 2) przesłanie drogą elektroniczną na konta służbowe pracowników;
 - 3) przesłanie drogą elektroniczną na konta rodziców w dzienniku elektronicznym;
 - 4) poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Szkoły;
 - 5) wywieszenie w widocznym miejscu na tablicy ogłoszeniowej przeznaczonej dla uczniów.
3. Postanowienia Standardów ochrony małoletnich obowiązują wszystkich pracowników Szkoły oraz wolontariuszy, stażystów, praktykantów, inne osoby mające kontakt z uczniami Szkoły, a znajomość treści Standardów ochrony małoletnich osoby te potwierdzają własnoręcznym podpisem.
4. Każda z osób, o których mowa w ust. 3, ma obowiązek zapoznać się ze Standardami ochrony małoletnich i je stosować.

§ 54.

Integralnymi częściami Standardów ochrony małoletnich są następujące załączniki do Standardów ochrony małoletnich:

- 1) Załącznik nr 1 – Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka;
- 2) Załącznik nr 2 – Symptomy krzywdzenia dziecka;
- 3) Załącznik nr 3 – Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem;
- 4) Załącznik nr 4 – Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi;
- 5) Załącznik nr 5 – Karta interwencji;
- 6) Załącznik nr 6 – Notatka służbowa;
- 7) Załącznik nr 7 – Wniosek o wgląd w sytuację dziecka;
- 8) Załącznik nr 8 – Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa;
- 9) Załącznik nr 9 – Zasady ochrony wizerunku dziecka;
- 10) Załącznik nr 10 – Ankieta monitorująca.

**Załącznik nr 1
do Standardów ochrony małoletnich**

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

Choć dziecko nigdy nie jest winne doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą bardziej narażać je na doświadczanie przemocy.

Wyodrębnia się trzy grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:

1. CZYNNIKI ZWIĄZANE Z DZIECKIEM

Czynniki ryzyka	Opis
<ul style="list-style-type: none"> • Przedwczesny poród • Poród bez pomocy medycznej • Niska waga urodzeniowa • Poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej • Krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami 	<p>Początek życia dziecka, okoliczności jego narodzin, takie jak: przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, narodziny z ciąży mnogiej oraz krótka przerwa pomiędzy kolejnymi porodami, mogą być czynnikami ryzyka krzywdzenia. Wszystkie te sytuacje stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Długotrwały płacz 	<p>Nadmierna płaczliwość dziecka z kolei budzi bezradność, poczucie winy rodzica; stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec dziecka czy jego odrzucenie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wiek dziecka 	<p>Czynnikiem ryzyka krzywdzenia może być także określony wiek dziecka. W rozwoju dziecka występują tzw. okresy krytyczne, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. Najmłodsze dzieci (do 3 r.ż.) są bardziej zależne od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu. Dzieci w tym wieku mają mniejszą zdolność dostosowania się do oczekiwań rodziców, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie przemocy fizycznej i psychicznej jest większe. Badania wskazują także, że w okresie od osiągnięcia 8 r.ż. przez cały czas dojrzewania dziecko jest bardziej narażone na ryzyko wykorzystywania seksualnego.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Przewlekłe choroby • Niepełnosprawność intelektualna • Niepełnosprawność ruchowa 	<p>Okolicznością zwiększającą prawdopodobieństwo krzywdzenia jest niepełnosprawność intelektualna dziecka, mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia przemocy oraz wykorzystania seksualnego. Również przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia całej rodziny. Bez odpowiedniego wsparcia taka rodzina jest istotnie narażona na</p>

	wystąpienie krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia dziecka, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby dziecka może dojść również do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania dziecku wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.
<ul style="list-style-type: none"> • Choroby psychiczne 	Kolejnym czynnikiem ryzyka są choroby psychiczne dziecka. Wystąpienie u dziecka zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.

2. CZYNNIKI RODZINNE, czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków

Czynniki ryzyka	Opis
<ul style="list-style-type: none"> • Nieobecność rodziców 	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dziecka wiąże się z jego opuszczeniem przez jedno lub oboje rodziców. Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia dzieci, bez względu na ich wiek. Czynnikiem ten zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez dziecko bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.
<ul style="list-style-type: none"> • Autorytarny styl rodzicielstwa • Doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie • Kondycja psychiczna rodziców 	Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec dziecka związane jest także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej. Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec dzieci i wejście w rolę sprawcy.
<ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienia • Inne zaburzenia psychiczne rodzica • Konflikty • Kryzysy 	Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez dziecko przemocy. Agresji w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.
<ul style="list-style-type: none"> • Samotne rodzicielstwo • Obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie 	Do czynników ryzyka krzywdzenia zaliczane jest także samotne rodzicielstwo, będące dla wielu osób sporym wyzwaniem. Ograniczona ilość czasu, który rodzic może

	poświęcić dziecku, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z dzieckiem. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z dzieckiem osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.
<ul style="list-style-type: none"> • Rodzina zastępcza • Rodzina adopcyjna 	<p>Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność dziecka w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący dzieci pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej dziecka. Odrzucenie, skrajna przemoc, których dziecko mogło doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzucone dzieci postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy dziecka i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.</p>

3. CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM

Czynniki ryzyka	Opis
<ul style="list-style-type: none"> • Izolacja społeczna 	Do tej grupy zalicza się głównie izolację społeczną, rozumianą jako ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy, a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
<ul style="list-style-type: none"> • Ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny 	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci niosą też: ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i dziecku.
<ul style="list-style-type: none"> • Przemoc i patologia 	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia dziecka są także przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Symptomy krzywdzenia dziecka – jak rozpoznać?

Krzywdzenie, przemoc są różnie definiowane przez badaczy przedmiotu, a także różny jest ich podział. Najlepiej będzie sięgnąć do regulacji prawnych, w których uregulowano odpowiedzialność szkoły, nauczycieli za bezpieczeństwo dziecka oraz wskazana została definicja przemocy domowej. Odnajdziemy ją w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn. zm.). Zgodnie z tą definicją:

„Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Tym samym przemoc domowa obejmuje:

- 1) przemoc fizyczną,
- 2) przemoc psychiczną (często nazywaną emocjonalną),
- 3) przemoc seksualną,
- 4) przemoc ekonomiczną,
- 5) cyberprzemoc.

Jak pokazują badania rzadko zdarza się, aby występował tylko jeden rodzaj przemocy. Najczęściej te rodzaje przemocy przenikają się wzajemnie i wywołują podobne skutki.

Co powinno wzbudzić uwagę nauczyciela, wychowawcy, jak może objawiać się krzywdzenie dziecka czy przemoc domowa?

Pełna i jasna lista symptomów nie została zdefiniowana w literaturze. Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są po prostu normą na etapie jego rozwoju. Niemniej jednak czujność nauczycieli, pracowników oświaty jest konieczna. Zmiany w zachowaniu dziecka, w zależności od jego nagłości i czasu trwania mogą być raptowne, albo dźiać się pomału, sukcesywnie z dnia na dzień, co będzie mieć miejsce w przypadku przedłużającej się sytuacji krzywdzenia. Dlatego baczna obserwacja ucznia i bycie wrażliwym na przeżywane przez dziecko emocje oraz bycie zainteresowanym przyczynami zmiany zachowania dziecka, będzie kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.

Symptomy krzywdzenia dzieci – podział:

- fizyczne – które można zauważyć na ciele dziecka,
- emocjonalne,
- poznawcze,
- behawioralne,
- fizjologiczne.

Symptomy fizyczne:

- siniaki na ciele dziecka (przede wszystkim na plecach, ramionach i udach) – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka,

- specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
- oderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w uszy), pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych,
- odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania,
- oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców,
- zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące,
- przemęczenie,
- problemy z trawieniem,
- blizny po samookaleczeniu.

Symptomy w sferze emocjonalnej:

- trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko,
- negatywny obraz siebie,
- negatywne myśli na temat siebie i innych,
- przygnębienie,
- strachliwość i agresja, gniew,
- problemy z samoregulacją emocji,
- oszołomienie, otępienie,
- brak poczucia bezpieczeństwa,
- smutek, apatia,
- stany lękowe,
- stany depresyjne.

Symptomy w sferze poznawczej:

- trudności w nauce – pojawiające się nagle,
- problemy z koncentracją, pamięcią,
- problemy z logicznym myśleniem,
- problemy z rozwiązywaniem problemów,
- trudności w ukończeniu zadanej pracy,
- nieodrabianie lekcji,
- nieprzygotowanie do zajęć, czego efektem są gorsze oceny szkolne.

Symptomy w sferze behawioralnej:

- problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażanie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami,
- dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność,
- wycofanie,
- ogólna nieufność wobec ludzi,
- zachowania buntownicze i agresywne,
- problemy z komunikacją,
- sięganie po substancje psychoaktywne.

Objawy molestowania seksualnego:

- chroniczny ból,
- zaburzenia układu pokarmowego,
- migreny lub inne częste bóle głowy,
- komplikacje ginekologiczne,

- otarcia na wewnętrznej stronie ud,
- szok, lęk,
- niepokój,
- zagubienie,
- wyparcie traumatycznych przeżyć,
- wycofanie,
- poczucie wstydu,
- obwinianie się,
- nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

Załącznik nr 3 do Standardów ochrony małoletnich

Zasady bezpiecznych relacji pracownika z dzieckiem

Osoba dorosła zatrudniona w Szkole zobowiązana jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka/ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.

Należy działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania osoby dorosłej wobec małoletniego.

Zachowania pozytywne:

1. W komunikacji z małoletnim należy zachować cierpliwość i szacunek.
2. Należy słuchać uważnie małoletniego i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. Należy zapewnić małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (zgodnie ze Standardami ochrony małoletnich) i mogą oczekiwać reakcji i pomocy.
4. Należy doceniać i szanować wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktować ich równo (bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd).
5. Nie należy faworyzować uczniów.
6. Należy szanować prawo małoletniego do prywatności, a jeżeli konieczne jest odstępianie od tej zasady – należy wyjaśnić z jakiego powodu (np. aby chronić dziecko, ucznia odstępujesz od zasady poufności).
7. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, należy poinformować go o tym i starać się wziąć pod uwagę jego oczekiwania.
8. Należy unikać zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim, sprawdzać czy sprzęt i otoczenie są bezpieczne.
9. Należy zawsze być przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
10. Należy zachować szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Zachowania negatywne:

1. Nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego.
2. Nie wolno krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z jego bezpieczeństwa lub innych małoletnich.
3. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną małoletniego.
4. Nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji intymnych lub seksualnych (seksualne żarty, komentarze, gesty, udostępnianie treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę). Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być zgłaszane Dyrektorowi. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj, ale zachowaj godność osób zainteresowanych.
5. Nie wolno utrzymywać wizerunku małoletniego dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli Dyrektor nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód rodziców/opiekunów prawnych. Nie dotyczy

- to zdjęć dokumentujących dane wydarzenie zgodnie z art. 81 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2509, z późn. zm.).
6. Nie wolno zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym Dyrektora, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
 7. Nie wolno kontaktować się z małoletnimi przez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, telefon służbowy).
 8. Nie wolno proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również nie wolno używać ich w obecności małoletnich.
 9. Jeżeli osoba dorosła zatrudniona w Szkole utrzymuje relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego (jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika) należy zachować poufność wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.
 10. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani ich rodziców.
 11. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
 12. Nie wolno podejmować, innego niż niezbędny, kontaktu fizycznego z dzieckiem (np. dopuszczalny jest kontakt w celu udzielenia pomocy).
Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka.
Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją, ani wynikać z relacji władzy.
 13. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
 14. Nie wolno zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
 15. Nigdy nie wolno dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
 16. Nie wolno angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.
 17. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
 18. Jeżeli osoba dorosła jest świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze ma obowiązek poinformować o tym dyrektora lub postąpić zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach ochrony małoletnich.

Załącznik nr 4 do Standardów ochrony małoletnich

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

W naszej Szkole nie ma zgody na jakąkolwiek przemoc!
Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną ani cyberprzemoc!
Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie.

Zachowania pozytywne:

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
2. Słuchaj innych, gdy mówią.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
5. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
6. Jeśli pojawi się konflikt między Tobą a kolegą/koleżanką, spróbuj go rozwiązać, stosując następujące rozwiązania (zasada 5 kroków):
 - 1) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy;
 - 2) Powiedz, co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz (komunikaty JA);
 - 3) Słuchaj, co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś;
 - 4) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć;
 - 5) Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.Jeśli nie uda się Nam rozwiązać konfliktu, pamiętamy, że zawsze możemy zwrócić się o pomoc do wychowawcy.
7. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
8. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki – zapytaj o zgodę.
9. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
10. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

Zachowania negatywne:

1. Nie wolno Ci krzyczeć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani tzw. hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną kolegi/koleżanki, ani używać jakiegokolwiek przemocy fizycznej.
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.
8. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych, ani nielegalnych substancji, a także zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanki.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach ochrony małoletnich.

**Załącznik nr 5
do Standardów ochrony małoletnich**

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez	Data:	Działanie:
Spotkania z rodzicami dziecka:	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	1. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. 2. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. 3. Inny rodzaj interwencji (jaki?).	
Dane dotyczące interwencji (<i>nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję</i>) i data interwencji	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Wyniki interwencji: Działania organów ścigania: Działania organów wymiaru sprawiedliwości:	Data	Działanie:

**Załącznik nr 6
do Standardów ochrony małoletnich**

.....
pieczęć Szkoły

.....
Miejscowość, data

NOTATKA SŁUŻBOWA

Nauczyciel, funkcja

.....
Data zdarzenia:
.....

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....
.....
.....
.....

Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

.....
.....
.....
.....

Wnioski, ustalenia:

.....
.....
.....

Działania, kroki podjęte przez nauczyciela:

.....
.....
.....
.....

(data i podpis)

**Załącznik nr 7
do Standardów ochrony małoletnich**

Miejscowość, data

**Sąd Rejonowy
w Warszawie
Wydział Rodzinny
i Nieletnich**

Wnioskodawca: *(imię i nazwisko)*

Uczestnicy postępowania:*(imię i nazwisko, adres)*

Rodzice małoletniego:

.....*imię i nazwisko, adres)*

.....*imię i nazwisko, adres)*

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Wnoszę o:

Wgląd w sytuację małoletniego*(imię i nazwisko)* i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

(wzór)

Do kl. ... uczęszcza małoletni*(imię, nazwisko)*. Małoletni jest wyraźnie zaniedbany higienicznie, przychodzi do szkoły w brudnych ubraniach, jest ubrany nieadekwatnie do pór roku. W trakcie lekcji często mówi, że jest głodny, bo mama nie zdążyła przygotować obiadu. Sebastian powiedział wychowawcy, że tata nie ma pracy i często jest w domu z kolegami, razem piją alkohol. Sebastian zaprzecza, aby tata czy mama stosowali przemoc fizyczną. Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego jest zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego zasadnym jest wgląd w sytuację rodzinną małoletniego i ewentualne wsparcie rodziców.

Osobą zajmującą się sprawą małoletniego*(imię, nazwisko)* jest psycholog szkolny *(imię, nazwisko)*

.....
(podpis osoby reprezentującej Szkołę)

Załączniki:

1. Odpisy pisma.

Uwagi:

1. Wniosek należy złożyć do Sądu rodzinnego i nieletnich, właściwego ze względu na miejsce faktycznego zamieszkania dziecka (nie zameldowania).
2. Należy zawsze podać imię i nazwisko dziecka oraz adres miejsca pobytu.
Tylko w takim wypadku Sąd może skutecznie pomóc (np. poprzez wysłanie do rodziny kuratora).

**Załącznik nr 8
do Standardów ochrony małoletnich**

Miejscowość, data

.....
(imię i nazwisko)

**Dyrektor
Liceum Ogólnokształcącego
w Warszawie
przy ul. Kaleńskiej 3**

**Prokuratura Rejonowa
w**

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa

Składam zawiadomienie podejrzenia popełnienia przestępstwa molestowania seksualnego małoletniej/małoletniego(imię i nazwisko) ur. r. przez jej ojca(imię i nazwisko).

**Uzasadnienie
(wzór)**

W dniu.....psycholog szkolny.....(imię i nazwisko) zgłosiła Dyrektorowi podejrzenie popełnienia przestępstwa wobec małoletniej.....

W trakcie wykonywania przez psychologa szkolnego.....(imię i nazwisko) czynności służbowych – rozmów w dniach (należy podać daty) z małoletnią.....(imię i nazwisko), ujawniła ona niepokojące treści dotyczące relacji z ojcem oraz zachowań o charakterze seksualnym ojca wobec niej.

Ponadto podczas uczestnictwa w zajęciach szkolnych małoletnia prezentuje zachowania o charakterze seksualnym wobec siebie i kolegów, które mogą wskazywać na prawdopodobieństwo nadużycia seksualnego.

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej wnoszę o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w tej sprawie.

Osobą zajmująca się sprawą małoletniej.....(imię i nazwisko) jest psycholog szkolny(imię i nazwisko)

.....
(podpis osoby reprezentującej Szkołę)

Załączniki:

1. Odpisy pisma

Uwagi:

1. Nie jest konieczne wskazywanie nazwy przestępstwa, które zostało popełnione. Jeżeli jednak mamy informacje dotycząca tożsamości ewentualnego sprawcy należy ją podać.

2. Należy zamieścić w uzasadnieniu krótki, precyzyjny i logiczny opis sytuacji, która miała miejsce.
Opis powinien być zgodny z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np. kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo, w jaki sposób zostało ujawnione w szkole, kto ma o informacje w tej sprawie).
3. Jeżeli Szkoła posiada dowody w postaci dokumentu na temat zdarzenia (np.: notatki służbowe pracowników, pielęgniarki), można dołączyć je do zawiadomienia

Załącznik nr 9 do Standardów ochrony małoletnich

Zasady ochrony wizerunku dziecka

Szkoła zapewnia bezpieczeństwo wizerunku dzieci poprzez:

1. Pytanie o pisemną zgodę rodziców oraz o zgodę dzieci przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania.
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań *online*.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez naszą Szkołę).

Szkoła zapewnia:

1. Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie następujących zasad:
 - Wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagranii muszą być ubrane, a sytuacja, w której wykonane zostało zdjęcie/nagranie nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście.
 - Zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
2. Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu ze Szkoły.
3. Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać Dyrektorowi, zgodnie ze Standardami ochrony małoletnich, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do użytku Szkoły

W sytuacjach, w których Szkoła rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, Szkoła oświadcza że:

1. Dzieci i rodzice zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane.
2. Zgoda rodziców na rejestrację wydarzenia zostanie przyjęta przez nas na piśmie oraz uzyskamy przynajmniej ustną zgodę dziecka.

Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (fotograf lub operator) zadamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:

1. Zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
2. Zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
3. Niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika Szkoły
4. Poinformowanie rodziców oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do prywatnego użytku

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

1. Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców.
2. Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę,
3. Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

Rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media

Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez Szkołę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę Dyrektora. W takiej sytuacji upewnimy się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Wymagamy również w takiej sytuacji informacji o:

- imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,
- uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,
- podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

Personelowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica dziecka oraz bez zgody Dyrektora.

Personel Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzicach. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

W celu realizacji materiału medialnego Dyrektor może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń instytucji dla potrzeb nagrania. Dyrektor podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie instytucji dzieci.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

Jeśli dzieci lub rodzice nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Przechowywanie zdjęć i nagrań

Przechowujemy materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci:

1. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji lub okres ustalony przez Szkołę, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

2. Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
3. Nie wyrażamy zgody na używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci.
4. W Szkole mogą być używane urządzenia rejestrujące należące jedynie do Szkoły.

Załącznik nr 10
do Standardów ochrony małoletnich

Ankieta monitorująca

Pytania ankietowe	Tak	Nie
Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Szkole, w której pracujesz?		
Czy znasz treść dokumentu <i>Standardy ochrony małoletnich</i>		
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach ochrony małoletnich</i> przez innego pracownika?		
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowieź opisowa)		
Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowieź opisowa)		
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardów ochrony małoletnich</i> ? (odpowieź opisowa)		